

# **BLIJDENSTEIN**

## **Stoom afblazen**

### **Ontstaan, opkomst, bloei en verval van de landgoederen van de Enschedese textielfamilie Blijdenstein in Twente 1741-heden**

**R.W. Jansen**

“Go, planters, make a mountain, a wood, or merry valley.  
Your diligence is for a generation that is still to come”.  
(fragment van een gedicht uit het archief van de familie Blijdenstein )

## **Inhoudsopgave.**

- A. Inleiding
- B. De landgoederen van de textielfamilie Blijdenstein
  - 1. Voorgeschiedenis (1381-1741)
    - 1.1. Oorsprong familie Blijdenstein
    - 1.2. Overgang tot het doopsgezinde geloof en de handel
    - 1.3. Vestiging in Enschede
    - 1.4. Linnen(fabrikeur)
  - 2. Ontstaan en ontwikkeling (1741-1860)
    - 2.1. Bombazijnnijverheid op het Amelink
    - 2.2. De eerste luthofjes, jacht en de verpozing
    - 2.3. Oprichting van katoenmanufacturen
    - 2.4. Bouw van villa en park het Amelink
    - 2.5. Bescheiden ontginningen
    - 2.6. Het Amelink trefpunt zakenrelaties
    - 2.7. Toenemende behoefte aan ontspanning
  - 3. Bloeiperiode (1860-1930)
    - 3.1. Toenemende belangstelling voor de bosbouw
    - 3.2. Herbouw villa Het Amelink
    - 3.3. Meer aandacht voor de dennenbosbouwcultuur
    - 3.4. Voorkeur voor het Lonneker landschap
    - 3.5. Nieuwe activiteiten in de Lutte
    - 3.6. Het Amelink permanent bewoond
    - 3.7. Oprichting van grote landbouwondernemingen
    - 3.8. Villa's en parken in Engelse landschapsstijl
  - 4. Verval (1930-heden)
    - 4.1. Landgoederen worden aangetast
    - 4.2. Uiteenvallen van het landgoederenbezit
    - 4.3. Bescherming door Natuurmonumenten
- C. Samenvatting en conclusie
- D. Bijlagen
- E. Lijst geraadpleegde werken

De uitvoering werd door Copijn & Zoon uit Groeneken, nabij Utrecht, ter hand genomen en behelste de bouw van kassen voor de bloemen-, perzikken-, en druiventeelt, een tuinmanswoning, overdekte verwarmingskelder, schuur en tuinmuur van 180 meter lengte en het verbeteren van de oprijlaan van 500 meter door de NHM naar het Amelink vanaf de Oldenzaalschenweg. De tuinmuur doorkruisde een beek en werd voorzien van pilasters. Doordat de keuze van Helmich Benjamin op Copijn viel, werden talloze ondernemers gepasseerd, welke popelden om de opdracht van Helmich Benjamin te verwerven. Zo wist Christiaan Janssen & Co., ingenieurs en taxateurs uit Enschede 29 maart 1917 aan Helmich Benjamin te vermelden: 'Tot op heden hadden wij nog niet het genoegen eenig bericht van U te mogen ontvangen om onze offerte van 17 jan. Daar alle materialen sedert dien reeds weer zeer zijn gestegen en het ons moeilijk is al het in voorraad zijnde vast te houden, zouden wij reeds onze offerte moeten verhoogen, ware het niet dat wij om redenen van dreigende werkeloosheid het werk zeer gaarne zouden uitvoeren zelfs met gering verlies.'<sup>89</sup>

Reeds in een eerder stadium maakte Helmich Benjamin gebruik van de diensten van tuinarchitect Copijn. In een brief uit 1912, waarin hij advies vraagt aan H. Copijn merkt hij op: 'Sedert korten tijd ben ik eigenaar geworden van het buitengoed 'het Amelink' te Lonneker en het komt mij voor dat tengevolge van den groei van verschillende conifeeren, boomen en gewassen, wijziging van den aanleg hier en daar dringend noodig is (...) waarvan op het Amelink, zoals u bekend is, verschillende boomsoorten in prachtexemplaren aanwezig zijn en ook de groepeerling, zoowel als de kleurschakering menigmaal worden geprezen'.<sup>90</sup>

Oude bedrijfsgebouwen werden vervangen of aangevuld met grote schuren en stallen. Er werd een landbouwschuur met rietbedekking gebouwd met een waarde van f 21.000,= waardoor bergruimte voor hooi en landbouwwerktuigen en machines ontstond. De omstrek en hoogte van de veldschuur op de Snippert, gebouwd door de Heidemij, bedroeg respectievelijk 800 m<sup>2</sup> en 11 meter tot de nok, waarin ruimte was voor een paardestal, motor en automobiel, een opkomend vervoermiddel.<sup>91</sup> Voor het onderhoud had Helmich Benjamin veel te danken aan zijn trouwe tuinbaas Brinks, een geschoolde, deftige, pijprokende man. Deze Brinks zou zijn dienstverband later voorzetten bij de echtgenote van Helmich Benjamin, Margaretha Hermina van Heek (Margaretha Hermina) (1870-1941).

Voor het vee werden het weiland, de stallingen en de mestplaatsen op de Snippert en het Haarman uitgebreid ten behoeve van de melkerij. Voor de veeteelt werd 40 hectare weiland en 30 hectare bouwland gebruikt. 3 ha. Weide op het Amelink werd gereserveerd voor vee. Er verzezen tevens boerderijen op de Snippert. In 1919 had hij een veestapelte aangelegd, 25 melkkoeien, 10 fokvaarzen, 15 kalveren, 2 stieren en 6 paarden. Helmich Blijdenstein volgde het advies op van zijn opzichter, G.W. Hendriksen uit de Lutte: 'Tenslotte moet niet worden vergeten dat als men eenmaal met een fokkerij begint, met macht en kracht moet gewerkt worden, tot eenmaal het doel bereikt is, en men een goeden veestapel heeft met zuiver bloed, daar de eerste jaren nog veel teleurstellingen zijn te verwachten, en waar men nu eenmaal lang met schade moet worden gaat de liefhebberij zoo ligt verloren'.<sup>92</sup>

---

<sup>89</sup> HCO. FAB. Invnr. 251 *Bestek en voorwaarden bouwen landgoed 'Het Amelink'*

<sup>90</sup> HCO. FAB. Invnr. 152 *Brievenboek Helmich Blijdenstein 1898-1919*

<sup>91</sup> HCO. FAB. Invnr. 297 *Stukken betreffende de oprichting van bedrijfsruimten op het erve de Snippert 1919-1920*

<sup>92</sup> HCO. FAB. Invnr. 296 *Rapport van G.W. Hendriksen te de Lutte, inzake het opzetten van een vetwijderij en melkerij op de erven de Snippert en 't Haarman 1919*



Helmich Benjamin Blijdenstein (1869-1919) met dochter Judith Geertruid Blijdenstein (1903-1982) en zoon Albert Jan Blijdenstein (1902-1972).  
Collectie: Historisch Centrum Overijssel (HCO)



't Amelink. Manaan tafel met bolhoed is Albert Jan Blijdensein.  
Circa 1870. Collectie: F. W. Craandijk